

*Heakskiidetud õppeaasta 2015/2016 õppenõukogu nr 4 e-koosoleku (29.03.2016) ja
Tartu Luterliku Peetri Kooli nõukogu 29.03.2016 üldkoosoleku poolt.*

*Kinnitatud MTÜ Tartu Luterlik Peetri Kool
30.03.2016 üldkoosoleku poolt.*

**Eesti keele ainekava I kooliastmes
Tartu Luterlik Peetri Kool**

Aine üldkirjeldus

I kooliastmes on eesti keel integreeritud õppeaine, mis taotleb nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärgi. I kooliastmes on kolm õppevaldkonda: **suuline keelekasutus** (kuulamine, kõnelemine), **lugemine ja kirjutamine**.

Suuline keelekasutus hõlmab eneseväljendust argiolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edasiandmist.

Lugemise õpetamisel kujundatakse oskust töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel. Seejuures käsitletakse järgmiseid teemasid:

- a) *väärtused ja kõlblus*: ausus, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis, rikkus ja vaesus, käitumine ja selle tagajärg jms;
- b) *kasvukeskkond*: kodu ja kool, perekond, kodu turvalisus, üksteisest hoolimine ja teiste aitamine, sõbrad ja sõpruse hoidmine, sallivus;
- c) *kodanikuühiskond ja rahvussuhted*: minu kodumaa, tavad ja pühad, omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus: kodukoha elu ja pärimused, kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel;
- d) *keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng*: loodus minu ümber, loomalood;
- e) *mäng*: ringmängud, sõnamängud, võlumaailm, fantaasia;
- f) *teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon*: arvuti ja teler kui silmaringi avardajad ning nende liigse tarbimisega seotud ohud.

Kirjutamise õpetusega kujundatakse õigekirjaoskus õpitud keelendite piires ja suutlikkus end eesmärgipäraselt kirjalikult väljendada.

Eesti keele tundide arv nädalas: 1. klass - 7 tundi, 2. klass – 6 tundi, 3. klass – 6 tundi

Nädalaid õppeaastas: 35

1. klass

1. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
Suuline keelekasutus	Suuline keelekasutus
<u>Kuulamine</u>	<u>Kuulamine</u>

<ul style="list-style-type: none"> - eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; - toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi; - kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu; <p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - oskab oma häält kasutada ja hääle tugevust kohandada vastavalt olukorrale - teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid; - väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; - jutustab suunavate küsimuste toel kuuldu, nähtu, loetu; - koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu, - oskab võrrelda ja rühmitada erinevate tunnuste abil - väljendab ennast loovalt rollimängudes - esitab luuletust peast; 	<ul style="list-style-type: none"> - Helide, hääle ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel. - Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste - ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine. <p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. - Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. - Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. - Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. - Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. - Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. - Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine. - Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. - Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.
<p><u>Lugemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tunneb häälik-täheleist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt; - mõistab häälega või endamisega (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; 	<p><u>Lugemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. - Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. - Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).

<p>- vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;</p> <p>- mõtleb jutule alguse või lõpu;</p> <p>- leiab riimuvaid sõnu õpetaja abiga;</p> <p>- on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid,</p> <p>- annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...);</p>	<p>- Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</p> <p>- Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.</p> <p>- Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.</p> <p>- Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.</p> <p>- Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.</p> <p>- Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.</p> <p>- Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.</p> <p>- Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.</p> <p>- Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. - Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).</p> <p>- Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.</p>
<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>- kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;</p> <p>- kirjutab tahvlilt ära, täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>- koostab näidise järgi kutse;</p>	<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>- Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähete kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine.</p> <p>- Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p>

<p><u>Õigekeelsus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; - kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>; - kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid; - teab, et lause lõpeb punktiga; - teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; - kirjutab õigesti oma nime. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi). - Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine. <p><u>Õigekeelsus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine. - Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (<i>k, p, t</i>) omasõnade alguses. <i>i</i> ja <i>j</i> ning <i>h</i> sõna alguses seoses tähtede õppimisega. - Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses. - Liitsõna vaatlus (moodustamine). <p>Sõnade lõpu õigekiri – <i>d</i> ja <i>-vad</i> (mitmus) ning <i>-b</i> (tegasõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.</p> <p>Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüümärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).</p> <p>Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.</p> <p>Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).</p>
---	--

2. klass

<p>2. klassi lõpetaja õpitulemused</p>	<p>Õppesisu ja -tegevus</p>
<p>Suuline keelekasutus</p> <p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - eristab täishääliku ja suluta kaashääliku pikkusi; - kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast 	<p>Suuline keelekasutus</p> <p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul. - Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine.

<p>teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;</p> <ul style="list-style-type: none"> - koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil; 	<p>Õpetaja etteloeatud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab kõnes terviklauseid; - teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; - tuleb toime õpetaja abiga kuulnud jutu ümberjutustamisega; - väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust; - annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu; - koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu; - vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel; - esitab luuletust peast; 	<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Terviklausete kasutamine kõnes. - Sõnatäheenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. - Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. - Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. - Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. - Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine. - Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. - Jutule alguse või lõpu mõtlemine, jutu koostamine pildiseeria, pildi või muude toetavate abivahendite toel. Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil. - Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. - Eri meeoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.
<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none"> - loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla 	<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse,

<p>kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu; - vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele; - leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel; <p>- kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;</p> <p>- tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;</p> <p>- on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi;</p>	<p>sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. - Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. - Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. - Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. - Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. - Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. - Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. - Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. - Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. - Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. - Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.
<p>Kirjutamine <u>Kirjatehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; 	<p>Kirjutamine <u>Kirjatehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. - Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged

<p>- kirjutab tahvlilt või õpikust ära;</p> <p>- täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>- koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;</p> <p>- kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;</p> <p><u>Õigekeelsus</u></p> <p>- eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;</p> <p>- kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;</p> <p>- märgib kirjas õigesti täishäälikuid;</p> <p>- teab peast võõrtähtedega tähestikku;</p> <p>- alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;</p> <p>- kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimes;</p> <p>- kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?);</p> <p>- kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatud näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena)</p>	<p>tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.</p> <p>- Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>- Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga.</p> <p>- Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel.</p> <p>Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.</p> <p><u>Õigekeelsus</u></p> <p>- Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri;</p> <p>- <i>k, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval; <i>i</i> ja <i>j</i> silbi alguses, <i>h</i> sõna alguses.</p> <p>Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.</p> <p>- Lauseliik ja lõpumärk (jutustav e väit- ja küsilause).</p> <p>- Koma kasutamine liitlauses kirjutamisel <i>et, sest, aga, kuid</i> puhul.</p> <p>- Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimes.</p> <p>- Sõnade lõpu õigekiri –<i>d</i> (mida teed?), –<i>te</i> (mida teete?), –<i>sse</i> (kellesse? millesse?), –<i>ga</i> (kellega? millega?), –<i>ta</i> (kellela? milleta?). <i>ma, sa, ta, me, te, nad</i> õigekiri.</p> <p>- Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausetena).</p> <p>- Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhitakse; kirjavea vältimine, kui veaohlikule kohale tähelepanu juhitakse.</p>
---	---

3. klass

3. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
Suuline keelekasutus	Suuline keelekasutus
<u>Kuulamine</u>	<u>Kuulamine</u>

<ul style="list-style-type: none"> - eristab häälikute pikkusi - kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; - oskab koostada lihtsat skeemi, ettelõetust leida olulisemaid mõisteid; - oskab loetust jutustada; 	<ul style="list-style-type: none"> - Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel. - Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine. - Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. - Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. - Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.
<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid; - vaatab sihivõrdelt, kirjeldab eesmärgivõrdelt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; - avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetud kohta; - annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi; - jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskaemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu; 	<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. - Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms. - Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. - Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.

<ul style="list-style-type: none"> - leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu; - esitab luuletust peast; 	<ul style="list-style-type: none"> - Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. - Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. - Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. - Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine. - Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.
<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none"> - loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; - töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; - vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; - tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; - on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust; - loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; - teab nimetada mõnd lastekirjanikku. - eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; - oskab leida tekstist õpitavaid keelendeid, 	<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). - Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhatakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust. - Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine. - Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. - Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu

<p>sünonüüme ja ülekanud tähendusega sõnu, oskab kasutada õpiku sõnastikku</p> <p>- oskab kuuldu ja loetu kohta arvamust avaldada</p> <p>- tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja</p>	<p>ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.</p> <p>- Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekanud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.</p> <p>- Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.</p> <p>- Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.</p> <p>- Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.</p> <p>- Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri</p> <p>- Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.</p>
<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;</p> <p>- kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;</p> <p><u>Õigekiri</u></p> <p>- valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid</p>	<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>- Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</p> <p><u>Õigekiri</u></p>

<p>õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;</p> <p>- märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;</p> <p>- teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses;</p> <p>- kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;</p> <p>- kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);</p> <p>- koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a. ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>- piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;</p>	<p>- Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>k, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>h</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.</p> <p>- Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.</p> <p>- Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning <i>sse</i>-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (<i>ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus</i>). Vait- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.</p> <p>- Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p>
<p><u>Tekstiloomed</u></p> <p>- oskab koostada kirjalikku juttu pildiseerija, tugisõnade ja küsimuste abil; mõelda jutule</p>	<p>- Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.</p> <p><u>Tekstiloomed</u></p> <p>- Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.</p> <p>- Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne)</p>

algust ja lõppu	kirjapanek. - Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel. - Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. - Sündmusest ja loomast kirjutamine. - Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. - Kirja kirjutamine. - Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.
-----------------	---

Lõimumine

Eesti keele tundides arendatav lugemisoskus soodustab matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist. Oskus sõnastada küsimusi antud teksti põhjal. Lihtsamate tabelite ja diagrammide lugemisoskus.

Hea lugemisoskus soodustab loodus-, inimese- meedia- ja usuõpetuse tekstide mõistmist. Loodusalased tekstid eesti keele tunnis ning loetavas ilukirjanduses aitavad omakorda loodust tundma õppida ja väärtustada. Ilukirjandusteoste lugemine toetab maailmapildi kujunemist ja inimsuhetes orienteerumist nii inimese- kui usuõpetuses.

Kunstitunnis loetud tekstide illustreerimine, enda joonistatud/loodud pildi kohta jutu, luuletuse, kirjelduse mõtlemine.

Muusikatunnis kasutatavad meetodid- rütmipillide kasutamine, erinevad laululiigid, muusika rütmis liikumine jne. rikastavad eesti keele tundi luuletuste, liisusalmide lugemisel. Eesti keele tundides arendatav esinemisoskus, ettelugemine, toetavad muusikatundi.

Hindamine

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Kõige olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on – kuidas õpitud kasutada saab. Õpitudemusi hinnatakse selle vanuseastme hindamispõhimõtete järgi. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema.

Eesti keele ja kirjanduse ainekava II kooliastmes

Tartu Luterlik Peetri Kool

Aine üldkirjeldus

Eesti keele ja kirjanduse tundmisel on rahvusliku identiteedi ja rahvuskultuuri püsimisel keskne roll. Austus emakeele vastu ning selle valdamine kõnes ja kirjas loovad eelduse hooliva ja kultuurihoidva kodaniku sirgumisele.

4. klassis on eesti keel sarnaselt I kooliastmele integreeritud õppeaine, mis taotleb nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärke. Õppevaldkonnad on suuline keelekasutus, lugemine ja kirjutamine. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eraldi õppeained, kuid tugevasti lõimitud, arendades eri liiki tekstide kaudu sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamise oskust. II kooliastmes jaguneb õppeaine nelja valdkonda: **suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloome ning õigekeelsus ja keelehoole.**

Suulise ja kirjaliku suhtluse õpetusega kujundatakse oskust silmast silma, telefoni, kirja ja meili teel ning internetikeskkonnas kahekesi või mitmekesi suhelda, tekste kokku võtta ja vahendada.

Teksti vastuvõtu õpetuses kujundatakse oskust tekste valida ja leida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, teadvustatakse kuulamis- ja lugemisstrateegiaid ning süvendatakse võimet teksti paremini mõista ning tekstile reageerida.

Tekstiloome õpetusega kujundatakse mitmekülgselt ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul inimene tajub olukorda ja adressaati ning suudab oma mõtteid vajaliku täpsusega ja tekstiliigile omases vormis väljendada ning edastada.

Õigekeelsuse ja keelehoolde õpetusega kujundatakse keeleteadlikkust ning teadmisi keelest. Õpilastes arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, omandatakse teadmisi eesti kirjakeele ja murrete stiilirikkuse ning kirjavara mitmekülgsuse kohta.

Kirjanduse õppeaine jaguneb viide valdkonda: **lugemine, jutustamine, teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine, esitamine, omalooming.**

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, arvestades järgmisi teemavaldkondi:

a) *väärtused ja kõlblus.* Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid. Minu hobid. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus.

b) *kasvukeskkond.* Kodu ja kool. Perekond. Kodu turvalisus. Üksteisest hoolimine, teineteise märkamine ja abistamine. Suhted lähedaste ja sõpradega. Sallivus.

c) *kultuur ja rahvussuhted.* Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Kodukoha kultuuripärand, lood, laulud, kultuurikandjad. Murded, traditsioonid ja sündmused. Kultuuriinimesed kui eesti

rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad. Lugupidav suhtumine ja käitumine eri kultuuride suhtes. Külalislahkus. Kodanikuühiskond ja algatusvõime.

d) *mängiv inimene*. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata risked.

e) *keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng*. Loodus ja selle hoidmine, austus looduse vastu. Lemmikloomad ning vastutus nende eest.

f) *teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon*. Avastamisrõõm ja õpikogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.

Vastavalt kooli õppekavale kasutatakse II ja III kooliastmes **lõimitud aineõpetust**. Ainetevahelise lõimingu aluseks on kooli väärtuskasvatus. Lõimingu teemaks on igakuine fookusväärtus, millest lähtuvalt koostatakse klassidele aineõpetajate ja kooli juhtkonna poolt lõimingu trimestrikava. Trimestrikava täitmist arutatakse igakuistel aineõpetajate koosolekutel. Väärtuspõhiselt lõimitud aineõpetuse eesmärgiks on õpetada lapsi seostama erinevaid teadmisi, oskusi ja väärtusi üksteist toetavalt.

Eesti keele tundide arv nädalas: 4. klass – 5 tundi, 5. klass – 3 tundi,
6. klass – 3 tundi.

Kirjanduse tundide arv nädalas: 5. klassis – 2 tundi, 6. klassis – 2 tundi.

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Teise kooli astme lõpuks õpilane

- 1) tunneb õpitud tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi;
- 2) oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) oskab koostada õppetöoks ja eluks vajalikke tekste ning neid korrektselt vormistada;
- 4) tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe ja esineb suuliselt;
- 5) suhtleb eesmärgipäraselt ja valib kontekstile vastava suhtluskanali, kuulab eesmärgistatult;
- 6) tunneb eesti õigekirja aluseid ja põhieegleid;
- 7) oskab kasutada ÕSi ja interaktiivseid õigekeelsusallikaid.

Kirjanduse õppeaines õpilane:

- 1) loeb eakohast eri žanris väärtkirjandust, kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskust;
- 2) loeb ladusalt ja ilmekalt jõukohase keerukusega teksti ning mõistab seda;
- 3) oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, arutleda tegelassuhete ja probleemide üle, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda väärtushoiakuid ja huvisid;
- 4) oskab teksti- või elamuspõhiselt jutustada ja loetu üle arutleda;

- 5) kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt;
6) oskab vajaliku teavet hankides kasutada eri allikaid, sealhulgas sõnaraamatuid ja internetti.

Õpitulemused ja -sisu

Eesti keel

4. klass

4. klassi õpilase õpitulemused	Õppesisu- ja tegevused
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> - eristab hääliku pikkuseid; - kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; - väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes; - esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; - väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt; - leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi; - kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid; 	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hääliku pikkuse harjutused. - Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. - Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. - Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). - Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Vestlus etteantud teema piires; - eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). - Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. - Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja aramus. - Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. - Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. - Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. - Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine. - Lisateabe otsimine.

<p>- esitab peast luuletuse või rolliteksti;</p> <p>- oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.</p>	<p>- Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega.</p> <p>- Dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomii. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine).</p> <p>- Lavastuse, kuuldu proosa, luule ja ainetekstide sisu ümberjutustamine.</p> <p>- Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel.</p> <p>- Annab lühidalt edasi kuuldu sisu.</p>
<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>- loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult;</p> <p>- mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;</p> <p>- otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;</p> <p>- vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi;</p> <p>- leiab teksti peamõtte;</p> <p>- kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi;</p>	<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>- Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.</p> <p>- Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad).</p> <p>- Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.</p> <p>- Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine.</p> <p>- Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus.</p> <p>- Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskaemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi koostamine.</p> <p>- Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste</p>

<p>- leiab tekstist vajalikku infot;</p> <p>- on läbi lugenud vähemalt neli eakohast raamatut;</p> <p>- tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust.</p>	<p>järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p> <p>- Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine.</p> <p>- Luuletuse sisu eripära määramine; riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine.</p> <p>Trükistes (raamat, ajaleht, ajakiri) orienteerumine ning sealt vajaliku teabe leidmine;</p> <p>- Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine.</p> <p>- Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele, jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.</p> <p><u>Tekstiliikide eristamine</u>: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri.</p> <p><u>Ilukirjandus</u>: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäändud.</p>
<p>Tekstiloom</p> <p>- jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;</p> <p>- jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;</p>	<p>Tekstiloom</p> <p>- Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine.</p> <p>- Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega; Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine.</p> <p>- Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest; - kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; - kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; - teeb oma tekstiga tööd. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). - Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Õige hingamine ja kehahoid. - Esemel, olendil, inimesel kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine. Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, tarbetekstid (juhend, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam). - Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, sündmuste kaart, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.
<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <ul style="list-style-type: none"> - teab eesti keele kohta teiste keelte seas; - märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid; - märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit; - kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; - poolitab sõnu (õpitud reeglite piires); 	<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p><u>Keele üldteemad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. - Kaashäälikuühendi õigekiri. g, b, d s-i kõrval (nt jalgsi, kärbsed). h õigekiri. i ja j õigekiri (tegijanimi). Tutvumine gi- ja ki-liite õigekirjaga. - Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. - Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

<p>- kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väikse algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused;</p> <p>- kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt olukorrale, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid;</p> <p>- kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti.</p> <p>- leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab abi toel oma vead;</p> <p>- tunneb ära liitsõna;</p> <p>- pöörab tegusõnu olevikus;</p> <p>- moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku.</p> <p>- oskab kirjavahemärgistada lihtlauset.</p>	<p>- Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri.</p> <p>- Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused.</p> <p>- Eakohase teksti eksimatu ärakiri tahvlilt.</p> <p>- Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40–60 sõna).</p> <p>- Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>- Sünonüümid. Antonüümid.</p> <p>Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p> <p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>- Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses.</p> <p>Nimisõna. Omadussõna. Asesõna.</p> <p>Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.</p> <p>Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause.</p>
--	---

5. klass

5. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> - valib juhendamise toel suhtluskanali. Peab sobivat telefoni- ja meilivahetust; - esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; - võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ja vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis; - leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi; - õpilane rikastab oma sõnavara erinevate võimaluste kaudu: sünonüümid, antonüümid, võõrsõnad, laensõnad, tehissõnad, sõnade liitmine ja tuletamine, släng, murre	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. - Kuuldust ja loetust kavapuntide põhjal kokkuvõtte tegemine, asjakohaste küsimuste esitamine. - Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, tulemuste lihtsam esitamine. - Sõnade tuletamine, liitmine, tehissõnade moodustamine.
<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> - loeb ja kuulab isiklikust huvist ning õppimise eesmärkidel nii huvivald-kondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; - rakendab tuttavat liiki teksti lugemisel ja kuulamisel eri viise ja võimalusi;	<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted. - Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart). - Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. - kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst, arutlus). Kuuldu konspekteerimine. - Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. - Visuaalselt esitatud info (foto, joonis, graafik) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.

<p>Tekstiloome</p> <p>- jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;</p> <p>- esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);</p>	<p>Tekstiloome</p> <p>- Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus.</p> <p>- Ümberjutustamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikuline. Minavormis jutustamine.</p> <p>- Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.</p> <p>- Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.</p> <p>- Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.</p> <p>- Arutlemine. Probleemide nägemine vaadeldavas nähtuses. Põhjuse ja tagajärje eristamine.</p> <p>- Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.</p> <p>- lühiettekanne esitamine.</p>
<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p>- tunneb eesti keele hääliküsteemi;</p> <p>- järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;</p> <p>- oskab sõnade tähendusi ning õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest;</p>	<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p> <p>- Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud.</p> <p>- Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>- Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõnavara avardamine ja täpsustamine. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka</p>

<p>- teab eesti keele sõnaliike ja -vorme;</p> <p>- kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust;</p> <p>- moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;</p> <p>- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates.</p>	<p>veebivariandist).</p> <p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>- Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.</p> <p>Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist.</p> <p>Ainsus ja mitmus.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>- Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlause. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.</p> <p><u>Muud õigekirja teemad</u></p> <p>- Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed.</p>
---	---

6. klass

6. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>- valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefoni ja mobiilivestlusi, kirja ja meilivahetust;</p>	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>- (E-)kirja kirjutamine.</p> <p>- Klassivestluse pidamine, diskussioon.</p> <p>- Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine.</p> <p>- Suhtlemine virtuaalkeskonnas: eesmärgid,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis; - leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi. 	<p>võimalused, ohud (privaatse ja avaliku ala eristamine).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris või rühmatöö käigus, kõnejärg. Kaaslase parandamine, täiendamine. Arvamuse tagasivõtmine, kaaslasega nõustumine, kaaslase täiendamine, parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> - tunneb tavalisi tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi; - võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtte; - kasutab omandatud keele ja tekstimõisteid tekstide tõlgendamisel ja seostamisel; - rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsidest ja hinnates. 	<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid, eesmärgistatud kuulamine/vaatamine. - Oma sõnadega kokkuvõtte tegemine. - Saatekava, trükiajakirjandus, pressifoto, karikatuur, pildiallkiri. - Teabegraafika, reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. - Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. - skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist, hinnakirjast andmete kirjapanek ja seoste väljatoomine.
<p>Tekstiloome</p> <ul style="list-style-type: none"> - leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist; - avaldab viisakalt ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis; 	<p>Tekstiloome</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamaid võtteid. Lisateabe otsimine. Erinevatest allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest, selle väljakirjutamine. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt. - Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusvärsus. Teksti loomine pildi ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus. Kiri, ümbriku vormistamine. Privaatses ja avalikus

<p>- tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;</p> <p>- tunneb kirjutamisprotsessi põhietappe;</p> <p>- kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka ekirju ja sõnumeid), oskab leida ja täita lihtsamaid planke ja vorme;</p> <p>- kasutab omandatud keele ja tekstimõisteid tekste luues ja seostades;</p>	<p>keskkonnas suhtlemise eetika.</p> <p>- Lühiettekanne, esitlus Internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.</p> <p>- Kirjutamise protsess: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.</p> <p>Kirjandi ülesehitus: sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus, mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine.</p>
<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p>- tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust, järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;</p> <p>- leiab ja kontrollib „Eesti õigekeelsussõnaraamatust“ sõna tähendust ja õigekirja;</p>	<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p><u>Üldteemad</u></p> <p>- Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p> <p>- g, b, d si kõrval. h õigekiri. i j a j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). gi ja kiliite õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. f i ja š õigekiri.</p> <p>- Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri.</p> <p>- silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>- Kirjakeelne ja kõnekeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sõna tähenduse ja õigekirja leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu kui ka veebivariandist).</p> <p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>Nimisõnade kokku ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. lik ja ne liiteliste omadussõnade käänamine ja õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku ja lahkukirjutamine (ne ja lineliitelised</p>

<p>- moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;</p>	<p>omadussõnad).Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi ja järgarvsõnade kokku ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Asesõnade käänamine ja kasutamine.Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>- Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel.Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.</p> <p><u>Muud õigekirja teemad</u></p> <p>- Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri, lühendite lugemine.</p>
--	---

Kirjandus

5. klass

5. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu- ja tegevus
<p>Lugemine</p> <p>- on läbi lugenud vähemalt neli eakohast erinevasse žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);</p> <p>- loeb kirjandusteksti lususalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;</p>	<p>Lugemine</p> <p>- Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemislust.</p> <p>- Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.</p> <p>- lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja</p>

<p>- jagab oma lugemiskogemust.</p>	<p>intonatsiooni jälgimine. Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.</p> <p>- Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele.</p> <p>- Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.</p>
<p>Jutustamine</p> <p>- jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade toel;</p> <p>- jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;</p> <p>- jutustab piltteksti põhjal ning selgitab selle sisu.</p>	<p>Jutustamine</p> <p>- Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi ja märksõnade toel. Aheljutustamine.</p> <p>- Jutustamine piltteksti (foto, illustratsiooni, karikatuuri, koomiksi) põhjal.</p>
<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p> <p><u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u></p> <p>- vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele;</p> <p>- avaldab arvamust teose kohta;</p> <p>- kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;</p> <p>- kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste</p>	<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p> <p><u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u></p> <p>- Teksti põhjal küsimustele vastamine (fakti-, analüüsi- ja hinnanguküsimused)</p> <p>- Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p> <p>- Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal.</p> <p>- Teose tegelaste, nende suhete, sündmuste, miljöö jm teose puhul olulise kirjeldamine ja lihtsakoeline analüüs. Erinevate teoste</p>

<p>omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi;</p> <p>- kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused;</p> <p>- leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;</p> <p><u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u></p> <p>- selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust;</p> <p>- mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;</p> <p><u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u></p> <p>- eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistus, anekdoot), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu, (muinasjutt, muistend, pajatus, naljand) poploori liike, nimetab nende tunnuseid;</p>	<p>peategelaste võrdlemine.</p> <p>- Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausetel ja märksõnadena. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine.</p> <p><u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u></p> <p>- Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.</p> <p>Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.</p> <p>- Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.</p> <p><u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u></p> <p>- Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse võrdlev ning eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.</p> <p>- Koomilise leidmine tekstist. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Luuleteksti tõlgendamine.</p>
<p>Esitamine</p> <p>- esitab peast luuleteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.</p>	<p>Esitamine</p> <p>- Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?). Esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.</p> <p>- Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse valimine.</p> <p>- Korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon.</p>
<p>Omalooming</p>	<p>Omalooming</p>

<p>- kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti.</p>	<p>- Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ning tunnete kirjeldamine.</p> <p>- Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.</p> <p>- Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: seiklus või fantaasiajuttu; mälestusloo; ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, luuletuse põhjal samasisulise jutu; algustähekordustega naljaloo; looduskirjelduse, loomtegelase või kirjandusliku tegelase kirjelduse; teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülje, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loo sündmustiku edasiarenduse, loole uue või jätkuva lõpu või muud sellist.</p>
---	---

Kirjandus

6. klass

6. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu- ja tegevus
<p>Lugemine</p> <p>- on läbi lugenud vähemalt kuus eakohast erinevasse žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);</p> <p>- loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;</p>	<p>Lugemine</p> <p>- Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemislust.</p> <p>- lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.</p> <p>- lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti</p>

<p>- tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõneleb oma lugemiskogemusest.</p>	<p>eesmärgistatud jälgimine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. - Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
<p>Jutustamine</p> <ul style="list-style-type: none"> - jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade toel; - jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; - jutustab piltteksti põhjal ning selgitab selle sisu. 	<p>Jutustamine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Aheljutustamine. - Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. - Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. - Fantaasialoo jutustamine.
<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine <u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - koostab teksti kohta eri liiki küsimusi; - vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; - koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu; - järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha; - kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalnormidest, ning võrdleb iseennast mõne tegelasega; - leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte; - arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja 	<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine <u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Küsimuste koostamine: mälu ehk faktiküsimused, fantaasiaküsimused.- Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast. - Illustratiivsete näidete (nt tsitaatide, iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. - Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. - Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.

väärtushoiakute üle, avaldab ning põhjendab omaarvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;

- otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

- tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, võrdlusi ning algriimi;

- seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;

- mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes iseenda elamustele ja kogemustele.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

- seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muistendi, muinasjutu, kõnekäändu, vanasõna, seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse olemust;

- oskab teost mõtestada tegelaste ja tegevuse kaudu.

- Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.

- Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

- Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine. Valmi mõistukõnest arusaamine. Lihtsamate sümbolite seletamine.

Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.

- Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine, selle võrdlev ning eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.

- Koomilise leidmine tekstist. Riimide leidmine ja loomine.

Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine.

Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

- Rahvalaulu olemus. Luuletuse vorm: salm. Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused.

Valmi tunnused. Koomiline ja mittekoomiline. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.

- Teose teema ja idee. Probleemi olemus. Pea ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.

	Tegelastevahelise konfliktide olemus.
<p>Esitamine</p> <p>- esitab peast luuletuse, lühikese proosa või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.</p>	<p>Esitamine</p> <p>- Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ning kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina). Rollimäng, rolliteksti esitamine.</p>
<p>Omalooming</p> <p>- oskab juhendamise abil koostada teemamappi; valib sobiva vormi ja vormistab vastavalt juhisele.</p> <p>- kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti.</p>	<p>Omalooming</p> <p>- Teemamapp tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta. Teemamapi vorm (mapp, karp, CD vms), sisu ja vormistamine.</p> <p>- Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1) loomamuinasjutu, imemuinasjutu, tekke või seletusmuistendi, hiiu või vägilasmuistendi, seiklus või fantaasiajutu, mälestusloo; 2) vanasõna(de) või kõnekäändude põhjal jutukese, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, luuletuse põhjal samasisulise jutu; algustähekordustega naljaloo; 3) looduskirjelduse, loomtegelase või kirjandusliku tegelase kirjelduse; teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülje, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loo sündmustiku edasiarenduse, loole uue või jätkuva lõpu, tegelastevahelise dialoogi, kirja mõnele teose tegelasele või tegelaserühmale või muud sellist.</p> <p>- Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha,</p>

	looduse ning tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalispõhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.
--	--

Hindamine

Hindamise eesmärk on eelkõige toetada õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Kõige olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on –

kuidas õpitu kasutada saab. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Õpilane annab ise oma tööle hinnangu ja saab õpetaja juhendamisel kaaslaselt tagasisidet. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema. Teemapõhisest lõimingust lähtuvalt hinnatakse ühe teemaperioodi lõppedes kõigi ainete ühist õpitulemust või praktilist tööd.